

Sobre liquiditats i conviccions

SEMBLA QUE, SET ANYS DESPRÉS DE LA CRISI, ES DETECTEN LES PRIMERES ESQUERDES EN L'ESTRUCTURA ESPANYOLA. ESQUERDES QUE NO SE SAP BEN BÉ SI ESDEVINDRAN RUPTURA

Set anys després del pitjor daltabaix patit per la societat espanyola des del final de la dictadura, sembla que aquesta mateixa societat dona algun senyal de ruptura. I dic sembla perquè, en el fons, no m'ho acabo de creure. Una mena de recança que fa l'efecte que vol alertar-me que les esquerdes que han trigat set anys a aparèixer –anunciades per tota mena de miratges demoscòpics esvaïts o metamorfosats en mesos o setmanes–, que les esquerdes presumptament rupturistes, deia, podrien no acabar-se d'obrir a causa de pulsions taponadores impredecibles. Pulsions de liquiditat social d'aquelles que Zygmunt Bauman diu que són reconeixedores perquè no poden ocultar com la velocitat s'imposa a la durada. A la durada mínimament necessària per prendre posicions. Aquests últims set anys ha estat una mena de drama per entregues, el pròleg del qual arribava el 15 de maig del 2011 amb uns rampells d'indignació que no van evitar que les eleccions generals de sis mesos després entronitzessin una de les majories més absolutes de la dreta conservadora. Bauman mateix s'hi va referir i va dir que la força emocional del 15M era tan poc transformadora com condemnada a dissipar-se. Caldria agrair que el filòsof de la vida líquida no l'hagi encertat del tot.

Amb tot: per què aquell impuls que va omplir places no va omplir també les urnes de la tardor del 2011? Els aturats ja es comptaven per milions i més del 50 per cent dels joves estava sense feina i molts disposats a marxar del país: per què –repeteix– les urnes no van percebre els indignats? I em demano: quants dels que el 2011 maleïen el malviure encara eren capaços de pensar que allò era un mena de malson del qual despertarien retornant a la realitat del 2003 fardada de totxo, consum i crèdits apa-

rentment barats? Com d'intensa era l'esperança a tornar al passat? O bé, mirat a l'inrevés: fins a quin punt l'acumulació de resignació i de por paralitzaven i impedièn veure les eines necessàries per canviar la realitat? Explica el psiquiatre Viktor Frankl, supervivent d'Auschwitz, que la situació psicològica del presoner del camp té analogies amb la de l'aturat: l'existència també esdevé provisional. Al captiu programat per a l'extermini i al ciutadà llançat a la cuneta de la societat els uneix la impossibilitat de projectar-se en el futur. Però torno a Bauman per

parlar dels orígens del daltabaix i referir-me al que ell anomena cop d'estat neoliberal perpetrat sigil·losament i a terminis al llarg de les dècades dels anys 80 i 90. Temps en què Margaret Thatcher diu que la societat no existeix –ella només hi veia gent– com després repetiria amb edulcorament socialdemòcrata el seu deixeble Tony Blair. Res de diferent del que ja havien assajat el francès Laurent Fabius i l'espanyol Felipe González a Espanya, i que inspiraria l'alemany Gerhard Schröder.

Aquí a les Espanyes ha plogut sobre mullat. Sobre les ferides obertes d'una guerra civil i una dictadura que han fet que la liquiditat sigui paradoxalment més espessa. Però finalment, amb crosses i a les palpentes, la sociologia i aquestes últimes urnes ens diuen que sembla que les esquerdes són de debò. I torno a insistir en allò de: sembla. Perquè, encara que tot fa pensar que el final del règim del 78 podria haver començat, no hi ha cap garantia que els aspersioners del poder no tornin a inocular les dosis de por, incertesa, indiferència i pretès pragmatisme necessàries perquè allò que sembli que està canviant no acabi de canviar mai. Erich Fromm, pioner de l'anàlisi de la societat de consum i del neocapitalisme –precursors de la postmodernitat líquida i el neoliberalisme– insistia en la diferència entre opinió –que la tenen i l'apliquen tant els que manen com els disposats a obeir– i convicció: que és una opinió arrelada en el caràcter de l'ésser humà i no només en el seu cervell. Només en la convicció –les conviccions– hi ha els valors, els principis, el raonament, el coratge i la determinació que cal per oposar-se a les pulsions que insisteixen a voler tractar les persones com si fossin coses.

LLIBERT
FERRÍ
@Llibertferrí